

توانا بود هر که دانا بود
وزارت آموزش و پرورش

نفت

از مجموعه

کتابهای خواندنی برای دانش آموزان دبستان

۵

هدفها

شرکت ملی نفت ایران برای خود برنامه‌ای تنظیم کرده است. این برنامه سه هدف اصلی را دنبال می‌کند. نخستین هدف اصلی شرکت ملی نفت ایران افزودن درآمد نفت کشور است. بهمین دلیل گردانندگان شرکت سعی می‌کنند که صنعت نفت را گسترش دهند. هم‌اکنون ایران دارای پست و يك میدان نفتی است. این پست و يك میدان مورد استفاده قرار گرفته است. میدانهای تازه‌ای نیز کشف گردیده است.

دومین هدف اصلی شرکت ملی نفت ایران تأمین مواد نفتی مورد احتیاج کشور است.

سومین هدف اصلی این است که دامنه عملیات به کشورهای بیگانه برسد و شرکت نفت در آن کشورها نیز فعالیت داشته باشد.

اینک پردازیم به مطالعه فعالیت‌های شرکت ملی نفت در راه رسیدن به این هدفها:

گفتیم که یکی از هدفهای اصلی شرکت ملی نفت گسترش صنعت نفت و افزودن درآمد کشور از این طریق است. اگر درآمد ایران را در سالهای ۱۳۳۳ و

۱۳۴۷ ملاحظه کنیم می‌بینیم که درآمد نفت در سالهای اخیر تا چه اندازه زیاد شده است. در سال ۱۳۳۳ درآمدی که از نفت عاید ایران می‌گردید تقریباً سه میلیون و یکصد هزار لیره بود. اما در سال ۱۳۴۷ یعنی چهارده سال بعد این درآمد تقریباً صد و ده برابر شد. یعنی از آن مقدار به سیصد و سی میلیون و هفتصد هزار لیره رسید. میزان تولید نفت خام بالا رفت. سرمایه‌گذاری در تأسیسات شرکت ملی نفت انجام گرفت.

صادرات نفت قسمت عمده درآمد ایران است. شرکت ملی نفت برای رسیدن به هدفهای خود نخست می‌بایست میزان صادرات را افزایش می‌داد. بهمین منظور تأسیسات جزیره خارک را جهت صادر کردن نفت ایجاد

کرد. بندر ماهشهر نیز دارای تجهیزات برای صدور نفت شد. امروز جزیره خارک یکی از مراکز مهم صدور نفت در جهان است. تحولاتی که از لحاظ سیاسی و اقتصادی در این جزیره رخ داده خود داستانی شنیدنی است.

در طول دهه انقلاب ایران قراردادهای تازه به درآمد نفت کمک کرد. برای مثال از قرارداد سال ۱۳۴۵ می-توان نام برد. این قرارداد درآمدی بیش از ۷۵ درصد کل درآمد را به ایران می‌رساند. طبق این قرارداد یک شرکت تمام کارهای اکتشاف و استخراج و حمل و نقل را به عهده گرفته است. این شرکت ۵۰ درصد از نفت کشف شده را به شرکت ملی نفت ایران واگذار می‌کند. پس از آن ۲۵ تا ۴۵ درصد نفت را با قیمت تمام شده می‌خرد.

قرارداد نفت ایران با صرفه‌ترین قراردادهای نفتی دنیاست. این قرارداد سرمشق بسیاری از کشورهای دیگر در تنظیم قرارداد برای امور نفتی خود قرار گرفته است. با انعقاد قراردادهای تازه درآمد نفت ایران فوق‌العاده بالا رفته است.

۲

از سال ۱۳۴۷ به بعد پخش مواد نفتی در سراسر کشور گسترش یافت. شرکت ملی نفت ایران به وسیله مراکز پخش تمام احتیاجات نفتی کشور را برآورد. پالایشگاه تهران نقش بزرگی را در مورد تهیه مواد نفتی مورد احتیاج کشور دارد. فروشگاههای نفت در روستاها زیاد شده. ایجاد این فروشگاهها کمک بزرگی به روستائیان کشور است.

استفاده از پالایشگاه تهران در سال ۱۳۴۷ آغاز گشت. نفت خام مورد احتیاج پالایشگاه تهران از اهواز

وارد می شود. این نفت خام به وسیله یک خط لوله به تهران انتقال می یابد. طول این خط لوله ۷۵۰ کیلومتر است. آنچه در پالایشگاه تهران تولید می شود به مصرف پایتخت و شهرهای شمالی ایران می رسد. در پالایشگاه تهران این مواد تولید می شود: نفت سفید، نفت گاز، نفت کوره، گاز مایع، بنزین موتور، بنزین سوپر، سوخت جت، روغن موتور، قیر و گوگرد. پالایشگاه تهران از بهترین پالایشگاههای نفت دنیا است. پالایشگاههای دیگری نیز در کرمانشاه، شیراز و نقاط دیگر ایران در دست ساختمان است.

صنعت نفت و آموزش

آموزش اداره مؤسسات و استخراج و تصفیه نفت از اقدامات مهم شرکت ملی نفت ایران است. پرورش افراد کاردان همیشه به اقتصاد مملکت کمک می کند. شرکت ملی نفت ایران در این امر کوشش زیادی می کند. بهین دلیل اقدام به تأسیس دانشکده ها و آموزشگاههایی کرده است.

مؤسسات آموزشی شرکت ملی نفت ایران عبارتند از:

- ۱- دانشکده صنعتی نفت آبادان
- ۲- آموزشگاه عالی حسابداری تهران
- ۳- دو هنرستان صنعتی
- ۴- سه آموزشگاه حرفه‌ای
- ۵- آموزشگاه عالی پرستاری
- ۶- آموزشگاه بهیاری

کمک به دانشجویان

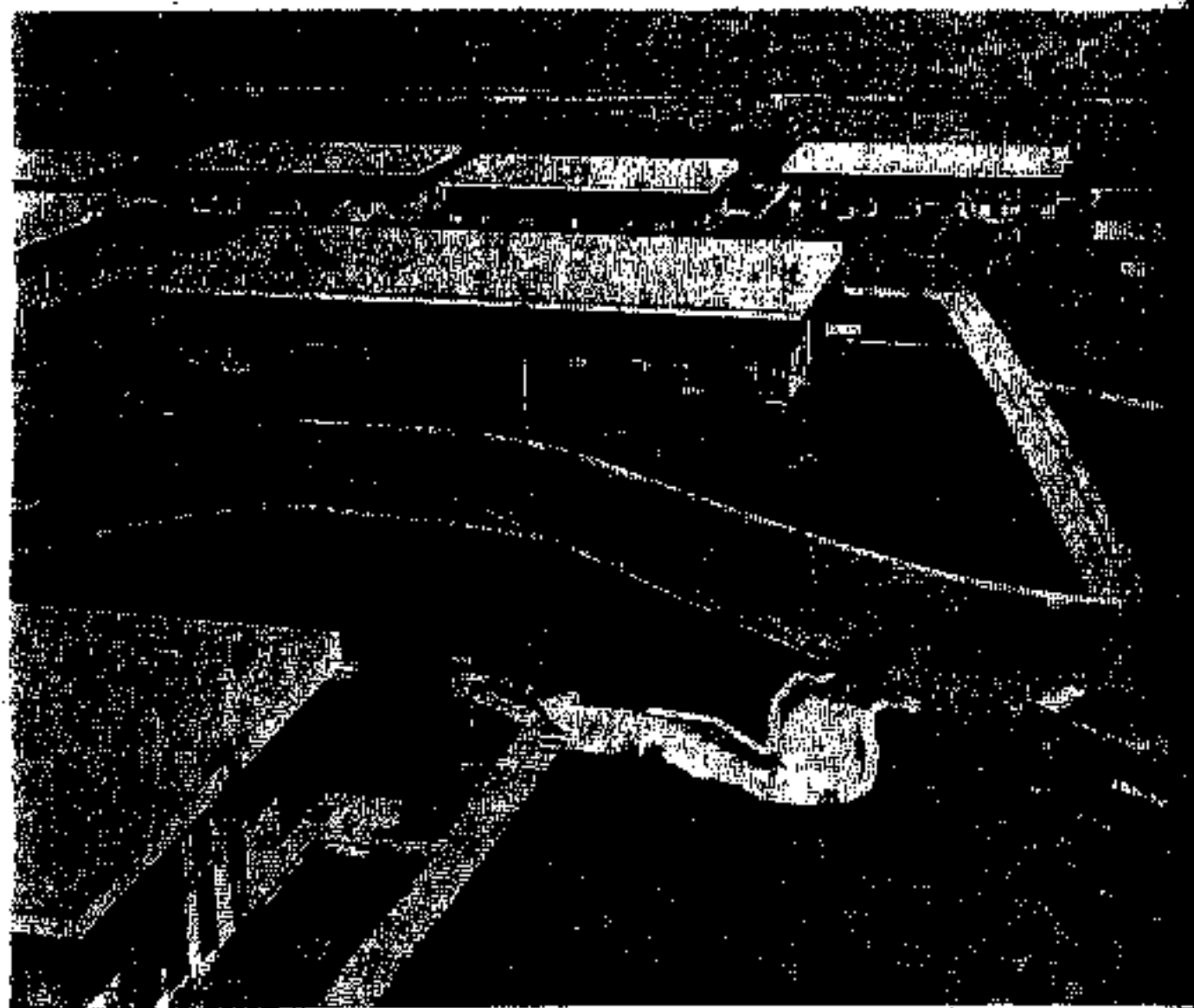
شرکت نفت نیاز به افراد تحصیل کرده و کاردان دارد و برای برآوردن نیاز خود به عده بسیاری از دانشجویان داخل یا خارج کشور و همچنین به بعضی از دانشگاهها و آموزشگاهها کمک مالی می‌کند. فرزندان کارگران و کارکنان شرکت نفت نیز که در دانشگاهها به تحصیل مشغولند از کمک مالی شرکت نفت برخوردار می‌شوند.

تفریحگاهها، رادیو، بیمارستان و شرکتهای تعاونی

۱- شرکت نفت به منظور ایجاد محلی برای تفریحات سالم اقدام به ساختن تفریحگاههایی کرده است. در جنوب

ایران باشگاههایی به همین منظور ایجاد گردیده است. از طرفی اردوگاه تایستانی محمودآباد نیز در اختیار کارکنان شرکت نفت و فرزندانشان قرار دارد.

۲- رادیو نفت ملی آبادان نیز از فرستنده‌هایی است

که به خرج شرکت نفت اداره می‌گردد. اخیراً این فرستنده نوسازی و تقویت گردیده است.

۳- تعداد افراد خانواده‌های کارکنان شرکت نفت به ۲۵۰,۰۰۰ نفر می‌رسد. برای بهداشت و حفظ سلامت این افراد بیمارستانهایی با تمام وسایل از طرف شرکت نفت ساخته شده است.

۴- از کارهای مهم شرکت نفت ایجاد شرکت‌های تعاونی است. این شرکت‌های تعاونی احتیاجات مصرفی تمام کارکنان شرکت نفت را برمی‌آورند.

گاز

از اقدامات مهم شرکت نفت در سالهای اخیر استفاده از گاز برای مصرف داخلی و صدور آن به

کشورهای خارجی است.

طبق یک قرارداد شاه‌لوله‌ای از جنوب ایران به اتحاد جماهیر شوروی کشیده شده است. این شاه‌لوله مقدار زیادی گاز به شوروی منتقل می‌کند. قرارداد فروش گاز به شوروی قرارداد پانزده‌ساله است. این معامله به صورت پایاپای انجام می‌گیرد. به این معنی که شوروی گاز مورد احتیاج پانزده سال خود را از ایران دریافت می‌کند و در عوض قسمتی از ماشین‌آلات مورد احتیاج ایران را تأمین می‌کند.

پتروشیمی

نفت مادر صنایع است. یکی از این صنایع، صنعت پتروشیمی است. ایجاد این نوع صنایع کارهای بزرگ و با ارزشی را در کشور انجام می‌دهد. کارگرهای بیشتری به کار گرفته می‌شوند. احتیاجات داخلی برآورده می‌شود. اقتصاد مملکت جان بیشتری می‌گیرد.

شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران از سال ۱۳۴۳ شروع به کار کرد. هم‌اکنون سه شرکت سهامی پتروشیمی در ایران مشغول به کار است:

- ۱- شرکت سهامی شیمیایی شاپور
- ۲- شرکت سهامی پتروشیمی آبادان
- ۳- شرکت سهامی شیمیایی خارک

پیشرفت صنایع نفت و گاز و پتروشیمی

پیشرفت صنعت نفت و گاز و پتروشیمی بزرگترین درآمد را در امر اقتصاد برای ایران تأمین می‌کند. فعالیتها و کوششهای ارزنده سالهای اخیر نشان دهنده پیشرفت این صنایع است. سالهای پس از انقلاب سفید سالهای درخشانی در این پیشرفت بوده است. طرحهایی که در این سالها ریخته شده است و همچنین قراردادهای همه نتیجه خوب و ثمربخش داشته‌اند.

کشور ما از لحاظ تولید نفت در خاورمیانه مقام اول را دارد. همچنین ایران چهارمین کشور تولیدکننده نفت جهان است.

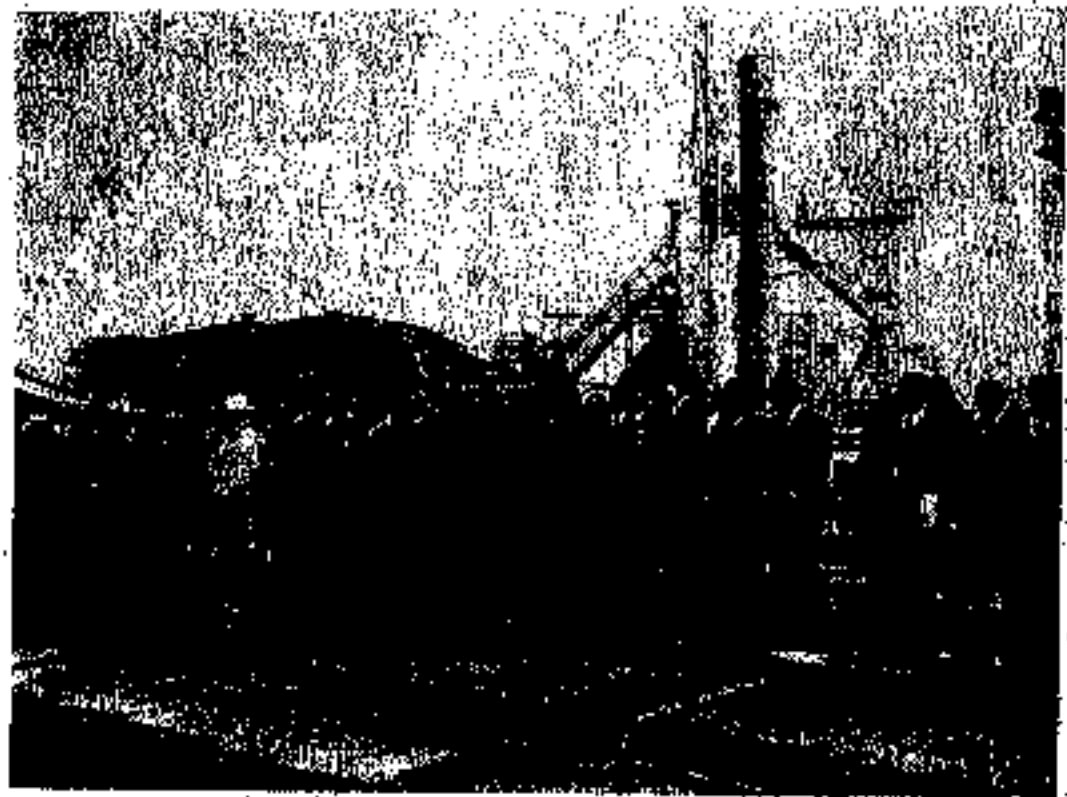
* تحولات اخیر نفتی

در سالهای گذشته، نفت ایران بوسیله شرکت‌های نفتی کشورهای خارجی استخراج می‌شد. همین شرکتها کار استخراج آن را نیز انجام می‌دادند. برای انجام این کار قراردادهایی بین ایران و شرکت‌های خارجی بسته می‌شد. این شرکتها برای خود امتیازات زیادی منظور می‌کردند. در نتیجه، ایران که مالک نفت بود، سود اندکی می‌برد. وضع کشورهای نفت خیز دیگر هم، به همین ترتیب بود.

برای از میان بردن این وضع سازمان «اوپک» بوجود آمد. «اوپک» در آغاز با عضویت چهار کشور نفت خیز ایجاد شد. بعدها کشورهای دیگری نیز به عضویت اوپک درآمدند. اولین هدف این سازمان عادلانه کردن قیمت نفت بود. پس از گذشت ده سال مقدار ناچیزی به قیمت فروش نفت اضافه شد. در سال ۱۹۷۱ کنفرانسی در تهران تشکیل گردید. در این کنفرانس قرار بر این شد که سهم کشورهای نفت خیز بیشتر شود. این تصمیم بیشتر کشورهای عضو اوپک را راضی کرد. اما ایران به این مقدار ناچیز قانع نبود.

شاهنشاه آریامهر هدفی عالی تر داشتند. بعقیده رهبر بزرگ ملت ایران کشور نفت خیز خودش باید درباره نفتش تصمیم بگیرد. به همین دلیل پیشنهاد الغای قرارداد ایران با کنسرسیوم را دادند. کنسرسیوم با این پیشنهاد موافقت کرد. از آن پس ایران استقلال کامل در اداره کردن صنعت نفت

* این بحث با توجه به آخرین تحولات نفتی کشور به جا آورده شده است

خود به دست آورد.

پیش از آن شرکتهای نفتی با ما قرارداد می بستند. طبق قراردادها به اکتشاف و استخراج نفت ما می پرداختند. با خریداران نفت استخراج شده ما چرخهای عظیم صنعت خود را به گردش درمی آوردند. در این میان سود ناچیزی نصیب ما می شد. برای از بین رفتن این وضعیت اراده ای آهنین لازم بود. شاهنشاه آریامهر با اراده ای قاطع دست بیگانگان را از نفت کشور کوتاه فرمودند. همه این ثروت بزرگ به ایران تعلق گرفت. امروز دیگر این خودما هستیم که از مرحله اکتشاف نفت تا استخراج و فروش یعنی «از چاه تا پمپ تصمیم می گیریم.»

مدت زیادی از استقلال سیاست نفتی ایران نگذشته بود که قرارداد با ۵ کمپانی نفتی امضاء شد. امضای این قراردادها تأثیر بسیاری در خرید و فروش نفت در دنیا گذاشت مبلغ این قراردادها نزدیک به ده برابر مبلغی بود که از همین مقدار نفت در نیمه اول سال ۱۳۵۱ نصیب ایران گردیده بود. قیمت بدست آمده ۵۰ برابر قیمتی است که از محل فروش یک بشکه نفت به کنسرسیوم به ایران تعلق می گرفت.

با وجود این هنوز به هدف نهائی نرسیده بودیم. شاهنشاه آریامهر با اندیشه بلند و انسانی خویش نمی خواستند که وضع اقتصادی دنیا متزلزل شود. رهبر عالیقدر ایران در مورد قیمت گذاری نفت انسانی ترین فکر را ارائه دادند. شاهنشاه آریامهر دو پیشنهاد برای متعادل کردن قیمت نفت با اجناس وارداتی دادند: یکی اینکه قیمت نفت به نسبت قیمت کالاهائی که در مقابل فروش نفت وارد می شود بالا برود. دیگر آنکه قیمت نفت در مقدار معینی ثابت بماند یا این شرط که قیمت کالاهایی هم که ما وارد می کنیم تغییر نکند.

بدین ترتیب حق قیمت گذاری نفت به ایران تعلق گرفت. و این آخرین حقی بود که شرکتهای نفتی خارجی برای خود نگهداشته بود.

شاهنشاه آریامهر در این باره چنین فرموده اند:

«... آخرین به اصطلاح حقی که برای کمپانی باقی مانده

بود که آنهم تعیین قیمت بود، «آنهم که بحمدالله از دستشان گرفتیم و تعیین کننده قیمت حالا ما هستیم ولی می گوئیم ما نفت را به قیمتی تعیین می کنیم که معقول باشد و نه اینکه باعث بر خوردن دول».

شاهنشاه آریامهر عقیده دارند که قیمت نفت نمی تواند همیشه مبلغ معینی باشد در صورتیکه قیمت کالاهایی که در برابر نفت وارد می شوند مرتبا بالامی رود.

شاهنشاه آریامهر در این زمینه چنین فرموده اند:

«اول بر میگردیم به آن موقعی که ایران با امضای قرارداد فروش باشرکتهای نفت، این ثروت ملی خود را حقیقتا با اختیار

گرفت و ملی شدن صنعت نفت در ایران معنی حقیقی پیدا کرد، ولی در این قانون تعیین قیمت نفت در اختیار ایران نبود و این چیزی است که در این اواخر ما دیدیم که اجناسی که بما عرضه می شد و فروخته می شد روز بروز به ترقی سرسام آوری میرفت. مثلا شکر را ما به سه برابر قیمت می خریدیم، سیمان را به سه برابر قیمت می خریدیم...»

شاهنشاه در جای دیگر می فرمایند:

«غرب نفت ما را تقریبا در برابر هیچ به دست می آورد و آنگاه پس از در آوردنش به صورت مواد پتروشیمی همان نفت را به بهای ۵۰ برابر بیشتر از قیمتی که در برابرش پرداخته بود به ما می فروخت.»

ملت ایران از این رهبری خردمندانه به خود می بالد و امیدوار است در سایه حمایت و هدایت شاهنشاه آریامهر به پیشرفتها و ترقیات بیشتر و مهمتری نایل گردد.

ملت ایران نفت خود را ملی کرد و انقلاب سفید بهره گیری هرچه بیشتر از این ماده حیاتی و فرآورده های آن را برای ملت ما امکان پذیر ساخت و این است نمونه دیگری از پیشرفتهای ایران در پرتو انقلاب سفید شاه و مردم.

توانا بود هسر که دانا بوه
وزارت آموزش و پرورش

نفت

از مجموعه کتابهای خواندنی برای دانش آموزان دبستان

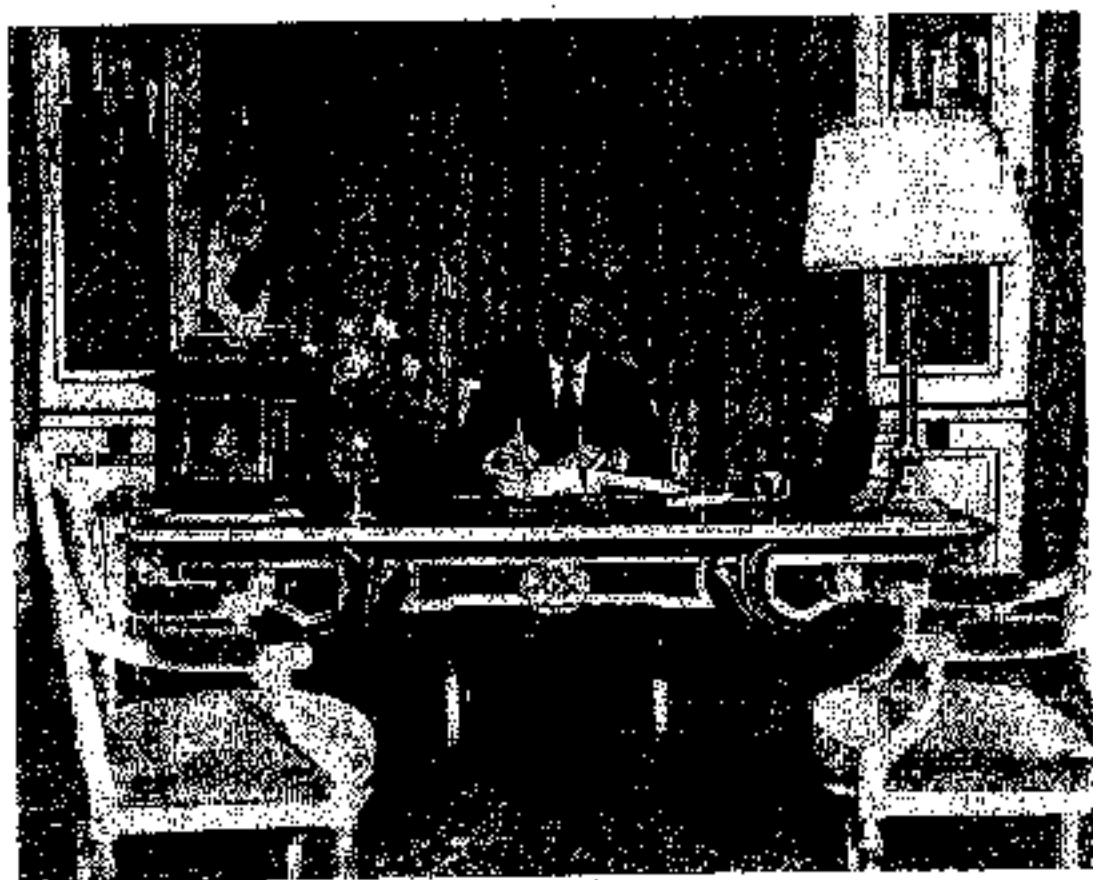
۵

این کتاب همزمان با دهمین سالگرد انقلاب شاه و مردم
بوسیله دفتر برنامه ریزی آموزش ابتدایی تهیه شده است

چاپ اول : پنجاه هزار نسخه در بهمن ماه ۱۳۵۱

چاپ دوم : درمست و پنجاه هزار نسخه در بهمن ماه ۱۳۵۲

تهران ، ۱۳۵۲

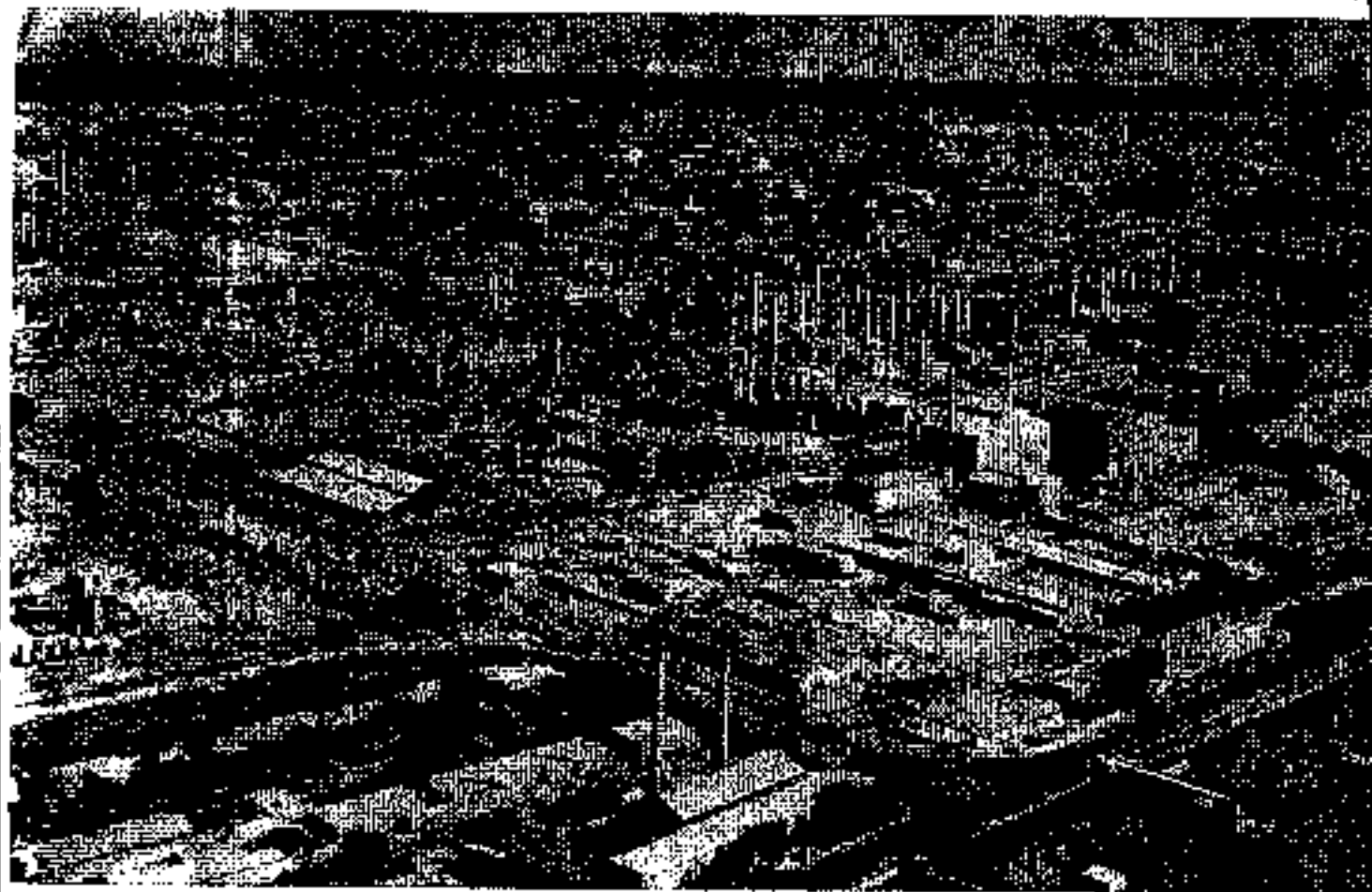
شاهنشاه آریامهر، از آغاز سلطنت خویش، همواره پیشرفت کشور و رفاه ملت را مد نظر داشته‌اند. معظم‌له از همان آغاز سلطنت به منابع سرشار نفتی ایران، که به دست مشتئی متجاوز به تاراج میرفت، می‌اندیشیدند. لحظه‌ای از این اندیشه غافل نبودند تا سرانجام اراده توانایی رهبر عالی‌قدر ملت ایران، دست بیگانگان را کوتاه کرد. خاکمیت بر منابع نفتی را به ملت ایران سپرد.

صنعت نفت و تشکیلات آن

صنعت نفت یکی از مهمترین صنایع کشور عزیز ما ایران است. ایران دارای منابع نفت فراوان است. بیشتر درآمد کشور ما از نفت است. در دنیای امروز، نفت اهمیت بسیاری دارد. نفت است که اغلب کارخانه‌ها و ماشینها را به حرکت درمی‌آورد. وجود نفت در زیر زمینهای ایران در زندگی ما ایرانیان تأثیر بسیار دارد. این ماده بیشتر احتیاجات کشور ما را از این بساطت برمی‌آورد و مقدار زیادی از آن نیز به کشورهای بیگانه فروخته می‌شود. صنعت نفت احتیاج به پالایشگاههای بزرگ دارد که به مقدار قابل توجهی برای کارگران و کمک‌مهندسان و مهندسان کار ایجاد می‌کند. برای پی بردن به اهمیت نفت نظری به تاریخچه آن بیندازیم.

کشف نفت در ایران

نخستین بار در سال ۱۲۸۰ شمسی شخصی به نام داری استخرای نفت را در ایران به عهده گرفت و امتیاز استخراج نفت ایران به او داده شد. مسجد سلیمان نخستین شهری بود که نفت زیرزمینی آن مورد توجه قرار گرفت و در آن چاه نفت ایجاد گردید. چهار سال بعد در شهر آبادان پالایشگاهی ساخته شد. گرچه نفت در حال حاضر

بیشترین استفاده را به ایران می‌رساند، اما در ابتدا برای ایران فایده چندانی نداشت. سالهای بعد سرمایه‌داران خارجی دیگری در اکتشاف و استخراج نفت سرمایه‌گذاری کردند. در این دوران نیز درآمد نفت خرج ایجاد پالایشگاه و حفز چاهها و دستمزد کارگرها می‌شد. در آغاز کار درآمد ایران از نفت آنقدر نبود که بتوان آن را قابل اهمیت دانست.

جنگ جهانی و نفت ایران

تاریخچه نفت ایران نیز مثل تاریخ ایران پراز ماجراست. درآمد کشور از نفت اندک اندک رو به افزایش بود که جنگ جهانی دوم آغاز گشت. جنگ همیشه در وضع اقتصادی کشورها مؤثر بوده است. در دوران جنگ درآمد منابع غیر نفتی دولت ایران کم شد. دولت مجبور بود که به خاطر جبران این کمبود، درآمدهای نفت را خرج کارهای دولتی کند. از طرفی در آن زمان تولید نفت ایران کم شد. علت این کم شدن نبودن وسیله حمل و نقل و وضع بد بازارهای فروش بود.

اما در سال ۱۳۲۲ وضع بهتر شد. از این سال به بعد تولید نفت افزایش یافت. از آن پس چاههای دیگری نیز حفر گردید.

پایان جنگ به بهتر شدن وضع تولید نفت ایران کمک کرد. بیگانگان از این کشور رفتند. صادرات نفت بیشتر شد. درآمد بیشتری از این راه به دست آمد. دولت اقدام به تنظیم برنامه عمرانی کرد. قرار بود این برنامه با کمک چند کشور دیگر عملی شود. اما آن کشورها به قراردادهای خود عمل نکردند. به همین دلیل برنامه تنظیم شده عملی نشد. از طرفی درآمد نفت به علت جریاناتی که

ایجاد شد از بین رفت. بعد از آن هم تا دو سال درآمد نفت خرج ایجاد سازمان برنامه و تهیه طرحهای عمرانی گردید.

ملی شدن صنعت نفت

سراشمام به امر شاهنشاه آریامهر نفت ایران ملی شد. شرکت تازه ای به نام شرکت ملی نفت ایران اداره آن را به عهده گرفت. از آن پس وضع صنعت نفت ایران عوض شد. ملی شدن نفت تأثیر زیادی در اقتصاد مملکت ما داشت. می توان گفت مهمترین حادثه تاریخ نفت، از زمان کشف آن تاکنون، ملی شدن نفت بود. شرکت ملی نفت با قانون جدید کارهای مفیدی انجام داد و اداره تمام کارگران و میدانهای نفتی و همچنین پالایشگاهها را به عهده گرفت.

بود. طبق این قرارداد دولت ایران نفت و گاز يك حوزه معين را به کنسرسیوم فروخت. این قرارداد به نفع ایران بود. ایران از آن پس درآمد بیشتری از نفت داشت. درآمد بیشتر سبب شد که دولت دست به آبادانی و عمران مملکت بزند. این قرارداد با قراردادهای گذشته تفاوت زیاد داشت و منافع ایران را چند برابر می کرد. اما ایران نمی توانست به این امر راضی باشد. بهمین دلیل در سال ۱۳۳۶ در این قرارداد نیز به سود ایران تجدید نظر شد. از این تاریخ درآمد نفت بین سازمان پرتامه، وزارت دارائی و شرکت ملی نفت ایران تقسیم می شد. وزارت دارائی سهم خود را به مصرف خرجهای دولتی می رساند. سازمان پرتامه بر نامه های عمرانی را عملی می کرد و شرکت نفت نیز به هزینه های مخصوص به خود می پرداخت.

سال ۱۳۳۴ بود که شرکت ملی نفت ایران صاحب همه سهام نفت شد. شورای عالی نفت در آبانماه همان سال يك طرح بزرگ و جالب ارائه و تصویب کرد. این طرح عبارت بود از ایجاد خط لوله نفت بین آبادان و تهران.

سال بعد در اهواز اقدام به حفر چاه گردید. چاه شماره پنج البرز هم به نفت رسید. شرکت ملی نفت

پسره گرفتن از منابع نفت بعد از ملی شدن صنعت نفت در واقع پس از قیام بیست و هشتم مرداد عملی شد. از این روز به بعد صنعت نفت ایران رو به توسعه نهاد. از روز بیست و هشتم مرداد ماه سال هزار و سیصد و سی و دو چهره ایران عوض شد. پیشرفت مملکت در هر زمینه ای آغاز گردید.

در همین سال بود که يك چاه دیگر در قسم به نفت رسید. این چاه، چاه شماره ۳ البرز نام داشت. در آبان ماه سال بعد دولت ایران قراردادی با کنسرسیوم نفت بست. کنسرسیوم از چند شرکت خارجی تشکیل شده

ایران یا توسعه بیشتر کارهای مفیدتری انجام داد. نخستین اقدام جالب توجه شرکت نفت جلب سرمایه های خارجی بود. بهمین منظور شرکت نفت قراردادی با یک شرکت ایتالیائی بست. بنا بر این قرارداد استفاده نفت

به نسبت ۷۵ درصد سهم ایران و ۲۵ درصد سهم شرکت خارجی تقسیم می شد. از طرفی خط لوله سرتاسری آبادان تهران مورد استفاده قرار گرفت. سال ۱۳۲۷ نیز قراردادی شبیه قرارداد بالا با یک شرکت آمریکایی بسته شد.

در این تاریخ استفاده از چاههای نفت آغاچاری شروع شده بود اما فعالیتهای شرکت ملی نفت باز هم ادامه یافت مثلا میدان گاز سراجو کشف گردید. در این ضمن اسکله ای برای بارگیری نفت در جزیره خارک در دست ساختمان بود. ساختمان این اسکله در سال ۱۳۳۹ تمام شد. در همین سال نخستین کشتی نفتکش برای حمل نفت خام از این اسکله حرکت کرد. خط لوله دیگری مورد استفاده قرار گرفت. این خط لوله بین ری و قزوین کشیده شده بود.

در همین سال طبق یک قرارداد، فروش نفت به کشور همسایه ما افغانستان آغاز شد. مدت این قرارداد در سال ۱۳۴۳ پایان رسید. اما هر دو کشور آن را تجدید کردند.

سال ۱۳۴۰ نیز یک خط لوله مورد استفاده قرار گرفت. این خط لوله از گچساران تا شیراز ادامه داشت.

از سال ۱۳۴۱ به بعد

در سال هزار و سیصد و چهل و يك، يك میدان نفتی بزرگ دیگر کشف شد. این میدان در منطقه مارون واقع بود.

سال ۱۳۴۲ سال ایجاد شرکت ملی صنایع پتروشیمی بود. صنایع پتروشیمی نیز حاصل صنعت نفت است. استفاده‌های مواد پتروشیمی بیشمار است.

در سال ۱۳۴۳ خط لوله دیگری شروع به کار کرد. این خط در منطقه تهران، قزوین و رشت قرار داشت. در همین سال قراردادهای تازه‌ای بسته شد. این قراردادها همه به نفع ایران بود طبق این قراردادها ۷۵ درصد سود نفت به ایران داده می‌شود. خط لوله‌ها یکی پس از دیگری مورد استفاده قرار گرفت. بخش نفت در ایران ساده‌تر شد. در روستاها شرکت‌های فروشنده نفت ایجاد گردید. قراردادهای فروش نفت نیز با کشورهای دیگر از جمله آرژانتین بسته شد.

شرکت ملی نفت به تاسیس يك پالایشگاه در هندوستان اقدام کرد. از طرفی شرکت ملی گاز ایجاد گردید. این شرکت تمام امور مربوط به گاز را به عهده گرفت. از فعالیتها و اقدامات ارزنده این سالها آغاز کار

کارخانه لوله سازی اهواز بود. فروش گاز به شوروی نیز از کارهای بزرگ چند سال اخیر بود. ما اگر بخواهیم همه اقداماتی را که از سال ۱۳۳۲ به بعد در صنعت نفت ایران شده است نام ببریم يك کتاب بزرگ خواهد شد. به همین دلیل شرح این اقدامات را به همین جا بس می‌کنیم و از برنامه‌های شرکت نفت نیز کلامی چند با شما در میان می‌گذاریم: